

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКЕ СТУДИЈЕ

СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА

ШКОЛСКА 2024/2025. ГОДИНА

**ГОДИНЕ
СТУДИЈА**

1

2

3

Здравствена специјализација:

СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА

Двосеместрална настава у оквиру специјалистичких студија траје укупно 300 часова
активне наставе.

НАСТАВНИЦИ:

РБ	Име и презиме	Email адреса	звање
1.	Сања Коцић	kocicsanja@yahoo.com	Редовни професор
2.	Нела Ђоновић	ndjonovic@medf.kg.ac.rs	Редовни професор
3.	Милена Илић	drmilenaailic@yahoo.com	Редовни професор
4.	Весна Пантовић	epidemiologija@izjzkg.rs	Редовни професор
5.	Небојша Здравковић	nzdravkovic@medf.kg.ac.rs	Редовни професор
6.	Снежана Радовановић	jovanarad@yahoo.com	Ванредни професор
7.	Ивана Симић Вукомановић	drivanasimic@yahoo.com	Ванредни професор
8.	Драган Васиљевић	dvg_gana@yahoo.com	Ванредни професор
11.	Светлана Радевић	cecarađevic@yahoo.com	Доцент
9.	Катарина Јанићијевић	kaja.andreja@yahoo.com	Доцент
10.	Гордана Ђорђевић	mogidj@ptt.rs	Доцент

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

МОДУЛ		НЕДЕЉА	ПРЕДАВАЊА	НАСТАВНИК
1.	МЕДИЦИНСКА СТАТИСТИКА	4	40	Проф. др Небојша Здравковић
2.	ХИГИЈЕНА	2	20	Проф. др Нела Ђоновић Проф. др Драган Васиљевић
3.	ЕПИДЕМИОЛОГИЈА	4	40	Проф. др Милена Илић Проф. др Весна Пантовић Доц. др Гордана Ђорђевић
4.	СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА 1	5	50	Проф. др Сања Коцић Проф. др Снежана Радовановић
5.	СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА 2	15	150	Проф. др Сања Коцић Проф. др Снежана Радовановић Проф. др Ивана Симић Вукомановић Доц. др Светлана Радевић Доц. др Катарина Јанићијевић
	Σ	30	300	

ЛИТЕРАТУРА:

НАЗИВ УЏБЕНИКА	АУТОРИ	ИЗДАВАЧ
Социјална медицина	Цуцић В.	Београд: Савремена администрација, 2000.
Социјална медицина	Симић С.	Медицински факултет Универзитета у Београду, 2012.
Додатна помоћна литертура предложена од стране предавача		

*Изводи предавања биће доступни на званичној интернет страници Факултета медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу

Трајање специјализације: 36 месеци

Специјализант Социјалне медицине се теоријски и практично оспособљава за самостално процењивање здравља и квалитета живота становништва и свих вулнерабилних група, укључујући и факторе који их одређују (социјални, економски, бихевиорални, културни, политички и други); за планирање, извођење и евалуацију програма унапређења здравља у заједници и социјалног маркетинга; за процену здравствених потреба и здравствене заштите према нивоима и за вулнерабилне групе; за процену и унапређење свих карактеристика система здравствене заштите укључујући и здравствену политику, здравствено законодавство, финансирање и организацију, здравствене технологије, ефикасности квалитет здравствене заштите, као и за примену вештина менаџмента на националном и институционалном нивоу.

У оквиру програма специјализације, настава ће бити реализована кроз теоријску (предавања) и практичну наставу, израду семинарских радова, колоквијуме и завршни испит. Све предвиђене облике наставе кандидат ће похађати под руководством и контролом ментора, који га прати током читавог специјалистичког стажа. Специјалистички стаж се сматра обављеним кад специјализант прође кроз све видове теоријске и практичне наставе и положи колоквијуме и савлада вештине које су програмом специјализације предвиђене.

О обављању специјалистичког стажа и специјализације, води се специјалистичка књижица-индекс

Улоге и обавезе кандидата:

- Узимање упута за кружење у Служби за субспецијалистичке студије
- Присуство теоријској настави
- Практична настава / практични рад према предвиђеном програму
- Израда семинарских радова, полагање колоквијума
- Полагање завршног испита из специјализације
- Израда и одбрана специјалистичког рада

Улоге и обавезе ментора:

- Усмеравање кандидата током теоријске и практичне наставе, организација консултативне наставе
- Процена стечених теоријских и практичних знања, провера стручних вештина кроз колоквијуме, тестове, оцењивање семинарских радова
- Стручна помоћ око одабира теме и израде специјалистичког рада

ТЕОРИЈСКА НАСТАВА

Теоријска настава обухвата следеће тематске јединице:

МОДУЛ 1: МЕДИЦИНСКА СТАТИСТИКА

- Дескриптивна статистика
- Статистичка анализа, вероватноћа, нормална расподела
- Испитивање значајности разлика
- Параметријске аналитичке методе
- Непараметријске аналитичке методе
- Анализа преживљавања
- Анализа временских серија
- Модели за предвиђање
- Вишеструка регресија и корелација
- Комуникационо информационе технологије
- Електронска здравствена документација
- Менаџмент здравственим информационим системом

МОДУЛ 2: ХИГИЈЕНА

- Загађење животне средине (вода, ваздух, намирнице, бука, земљиште итд.)
- Комунална хигијена
- Преглед основних професионалних нокси
- Значај исхране у очувању здравља

МОДУЛ 3: ЕПИДЕМИОЛОГИЈА

- Основни појмови и дефиниције у епидемиологији
- Епидемиолошки модели болести
- Природни ток болести
- Агенс, домаћин, средина
- Епидемиолошке методе
- Скрининг
- Типови епидемија и истраживање епидемија
- Епидемиологија заразних болести
- Болничке инфекције
- Епидемиологија незаразних болести

МОДУЛ 4 и 5: СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА

- Јавно здравље и социјална медицина
- Детерминанте здравља и стилови живота, социјални капитал
- Међународно здравље
- Квалитет живота повезан са здрављем и његова процена
- Процена здравља становништва и фактора повезаних са здрављем
- Процена стања и функционисања здравствене службе
- Процена здравствених потреба
- Здравствена заштита према нивоима превенције и за посебне популационе групе (жене и деца, радно-активно становништво, стари, сиромашни, избегло становништво, Роми, људи који живе са инвалидитетом)
- Здравствена заштита заснована на доказима
- Системи здравствене заштите и финансирање
- Реформе система здравствене заштите
- Здравствене установе
- Здравствена документација и евиденција

- Економика здравства
- Основе здравственог законодавства
- Здравствена политика, Европски контекст здравствене политике
- Менаџмент у здравству и вештине менаџера
- Стратешко и оперативно планирање
- Комуникације у здравству
- Стално унапређење квалитета у здравственој заштити
- Процена здравствених технологија
- Промоција здравља и здравствено васпитање
- Окружења за здравље
- Социјални маркетинг
- Заједница и партиципаторне интервенције у заједници

Тематске јединице ће бити распоређене у 5 области које ће кандидат полагати кроз 10 колоквијума. Услов за полагање колоквијума биће претходно положен тест сачињен од 20 питања из области предвиђених за колоквијум и семинарски рад из једне од области.

ПРАКТИЧНА НАСТАВА - 27 МЕСЕЦИ

Савладавање вештина из процене здравља, квалитета живота и фактора који их одређују	3 месеца
Савладавање вештина процене здравствених потреба и организовања здравствене заштите према нивоима и за посебне популационе групе	2 месеца
Савладавање вештина из промоције здравља и здравственог васпитања	3 месеца
Савладавање вештина планирања и евалуације здравствених програма	4 месеца
Савладавање вештина менаџмента и здравствене економике (стратешко планирање, вођење, комуницирање, организовање, управљање ресурсима)	5 месеци
Савладавање вештина процене и унапређења квалитета здравствене заштите	2 месеца
Савладавање вештина процене здравствене технологије	2 месеца
Савладавање вештина из других области значајних за Соц. медицину- укупно	6 месеци
Епидемиологија	2 месеца
Медицинска статистика и информатика	2 месеца
Хигијена	2 месеца

ВЕШТИНЕ КОЈЕ СПЕЦИЈАЛИЗАНТ МОРА ДА САВЛАДА У ТОКУ СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ

Област	Назив вештине	гле да	асис тира	изв оди
СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА 21 месец	1. Међународно поређење здравственог стања становништва			1
	2. Процена здравственог стања становништва Србије уз нове податке			1
	3. Процена здравственог стања округа/града уз нове податке			2
	4. Процена здравственог стања становништва општине			1
	5. Коришћење упитника као инструмента за прикупљање података			1
	6. Стандардизација опште стопе морталитета за све општине			1
	7. Анализа временске серије (тренда) за изабране индикаторе			3
	8. План рада здравствене установе (болница, дом здравља, кл. центар)			1
	9. План рада службе унутар здравствене установе			1
	10. Менаџмент програмом здравствене превентивне интервенције		1	1
	11. Општа евалуација програма изабраног у тачки 10			1
	12. Економска евалуација програма изабраног у тачки 10			1
	13. Одржавање стручног састанка са темом			1
	14. Припрема, организује и држи предавање за децу до 14 година	1		2
	15. Рад у малој групи (са гојазнима, или другим групама)	2	1	2
	16. Здравствено-васпитни интервју		2	2
	17. Дефинисање минималног скупа података за праћење програма			1
	18. Коришћење постојећих домаћих и међународних база података о здрављу			1
	19. Контрола квалитета рутински прикупљених података			1
	20. Анализа извора финансирања у здравственом систему, начини плаћања пружаоцима услуга у здравству, показатељи финансирања система здравствене заштите	1	2	2
	21. Израчунавање трошкова за дефинисане здравствене установе			1
	22. Процена квалитета рада за две или више здравствених установа			1
	23. Испитивање сатисфакције корисника здр. заштите путем анкете			1
	24. Извођење SWOT анализе за менаџмент здравс. Установом			1
	25. Израда стратешког и оперативног плана здравствене установе		1	1
ЕПИДЕМИО ЛОГИЈА 2 месеца	27. Јавноздравствени надзор	2	1	
	28. Здравствени прегледи	1	1	
	29. Здравствени надзор	1		
	30. Вакцинација	5		
	31. Епидемиолошко обезбеђење колектива	0	2	
	32. Контрола болничких инфекција	0	2	1
	33. Епидемиолошко истраживање у случају појаве болести	2	1	1
	34. Обрада података прикупљених епидемиолошким анкетом	0	1	1
	35. Предлагање мера за сузбијање ширења болести	1	3	2
	36. Контрола реализације мера сузбијања	1	2	2
	37. Извештај и реферисање о епидемији	1		

	38. Приказ стања и кретања заразних и других обољења од значаја за популацију	0	2	
ХИГИЈЕНА 2 месеца	39. Бактериолошко испитивање ваздуха-узимање узорака и процена квалитета	2	2	
	40. Санитарна инспекција водних објеката-водовода, бунара, површинских вода	1	1	
	41. Узимање узорака за физичко-хемијски преглед воде	1	1	
	42. Оцена санитарно хигијенског стања у објектима друштвене исхране-школске кухиње, ресторана итд.	1	1	1
	43. Оцена санитарно хигијенских услова у објектима за производњу и прераду намирница	1	1	1
	44. Дезинфекција, дезинсекција и дератизација	2	1	1
МЕДИЦИНСКА СТАТИСТИКА И ИНФОРМАТИКА 2 месеца	45. Приказивање статистичких података - табелирање и графичко приказивање			5
	46. Статистичко описивање података - релативни бројеви, мере централне тенденције, мере варијабилитета			5
	47. Статистичка анализа података			5
	48. Практични рад са корисничким пакетима за обраду текста, графичким пакетима, статистичким пакетима	1		1
	49. Приказ добијених резултата	1		1
	50. Статистичко закључивање	1		1

**УСТАНОВЕ У КОЈИМА СЕ СПРОВОДИ ПРОГРАМ СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ ИЗ СОЦИЈАЛНЕ
МЕДИЦИНЕ НА ОСНОВУ ПРЕЦИЗИРАНИХ ВЕШТИНА**

Институција	Редни бојеви вештина које су приложене са описом и нивоом извршења	Потребно време у месецима
Медицински факултет - двосеместрална настава		9
Окружни завод/Институт за јавно здравље	3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 45, 46, 47, 48, 49, 50	12
Институт за јавно здравље Републике Србије – Батут	2, 17, 18, 21, 27, 28, 29, 39, 40, 41, 42, 43, 44	5
Републички фонд за здравствено осигурање	20, 21	2
Институт за социјалну медицину Медицинског Факултета	1, 24, 25, 26, 47, 49, 50	3
Републички завод за статистику	18, 19	1
Дом здравља	8, 9, 14, 15, 16, 22, 30	2
Универзитетски клинички центар	8, 9, 22, 23	2

НАЧИН ПОЛАГАЊА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ ИСПИТА

После сваког дела одслушане теоријске наставе специјализант је обавезан да положи колоквијум и то:

1. колоквијум из медицинске статистике и информатике
2. колоквијум из хигијене
3. колоквијум из епидемиологије
4. колоквијум из општег дела социјалне медицине и јавног здравља
5. колоквијум из процене здравља и квалитета живота становништва и фактора који их одређују
6. колоквијум из промоције здравља и социјалног маркетинга
7. колоквијум из система здравствене заштите и економике здравства
8. колоквијум из здравственог законодавства
9. колоквијум из здравствене политике и менаџмента
10. завршни колоквијум из Социјалне медицине

Услов за полагање завршног дела испита су претходно положених 10 колоквијума. Пре усменог дела сваког колоквијума кандидат полаже тест провере знања од 20 питања из поменутих области, брани семинарски рад из једне од области обухваћених колоквијумом. Кандидат је положио тест уколико је освојио више од 60% поена или минимум 12 поена. Услов за полагање усменог дела колоквијума је претходно положен тест. Усмени део колоквијума се састоји из 3 питања из области колоквијума која се извлаче пред почетак полагања колоквијума. Колоквијуми се полажу код једног од предметних наставника из одговарајуће области, који доноси закључну оцену.

Колоквијум I: проф. др Небојша Здравковић

Колоквијум се полаже писмено (и практични и теоријски део).

Колоквијум II: проф. др Нела Ђонових или проф. др Драган Васиљевић

Колоквијум III: проф. др Милена Илић или проф. др Весна Пантовић

Колоквијуми IV, V, VI, VII, VIII, IX и X: проф. др Сања Коцић, проф. др Снежана Радовановић, проф. др Ивана Симић Вукомановић, доц. др Светлана Радевић

Специјалистички испит и колоквијуми се пријављују у постдипломској служби на Факултету од 25. до 30. у месецу за следећи месец у коме се планира полагање испита до 10. у месецу.

Кандидат стиче право да полаже испит уколико је претходно положио све колоквијуме предвиђене програмом.

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ИСПИТ: По завршеном специјалистичком стажу специјализант подноси пријаву за полагање специјалистичког испита.

Специјалистички испит састоји се из три дела, и то:

1) Теста

Тест садржи 20 питања из области здравствене заштите у оквиру специјализације. У тесту морају бити заступљене све области здравствене заштите у оквиру специјализације (банка тест питања). Специјализант мора тачно одговорити на најмање 60% питања у тесту да би био оцењен позитивно. Положен тест је услов наставка специјалистичког испита.

2) практичног дела испита

Специјализант полаже на дан полагања усменог испита одбраном специјалистичког рада. Тема специјалистичког рада се бира у договору са ментором.

3) Усменог испита

Чланови комисије појединачно оцењују одговоре кандидата на свако постављено питање, оценама од пет до десет. Сматра се да је кандидат положио усмени испит ако је на испиту остварио просечну оцену најмање шест.

Коначна оцена се формира на следећи начин:

ИСПИТ	МАКСИМАЛНА ОЦЕНА	
	завршни испит	УСЛОВ
1. ТЕСТ	20 ПИТАЊА	МИНИМАЛНО 12 ТАЧНИХ ОДГОВОРА
2. ПРАКТИЧНИ ДЕО	СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ РАД	
3. УСМЕНИ ДЕО	9 ПИТАЊА	НАЈМАЊА ПРОСЕЧНА ОЦЕНА 6 (ШЕСТ)
Σ		6-10

Да би студент положио специјалистички испит мора да положи тест (најмање 12 тачних одговора), практични испит и најмања просечна оцена шест за 9 питања на усменом испиту. Оцена се формира на следећи начин:

ПРОСЕЧНА ОЦЕНА	ЗАВРШНА ОЦЕНА
0 - 5,9	5
6,0 – 6,5	6
6,6 – 7,5	7
7,6 – 8,5	8
8,6 – 9,5	9
9,5 – 10,0	10

Комисије за полагање специјалистичког испита из гране медицине Социјална медицина, у саставу:

Комисија 1.

- 1. проф. др Сања Коцић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, председник
- 2. проф. др Снежана Радовановић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, члан
- 3. доц. др Светлана Радевић**, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, члан

Резервни члан:

проф. др Ивана Симић Вукомановић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина

Комисија 2.

- 1. проф. др Снежана Радовановић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, председник
- 2. проф. др Сања Коцић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, члан
- 3. проф. др Ивана Симић Вукомановић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, члан

Резервни члан:

доц. др Светлана Радевић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина

Упутство за техничку обраду специјалистичког рада:

1. Радови треба да буду написани ћиричним писмом (изузети су: међународне скраћенице, латински изрази и дијагнозе, непреводиве речи страног језика...)
2. врста слова: Times New Roman, величина слова: 12, проред: 1.5, поравњање: обострано
3. Повез тврди (рад се коричи после позитивне оцене ментора и чланова Комисије за полагање специјалистичког испита)
4. На првој страници исписује се исти текст као и на корицама (насловна страна)
5. Рад мора имати: садржај према поглављима, увод, циљ, методе и материјал (испитаници – узорак), резултате, дискусију, закључак, списак цитиране литературе
6. Списак скраћеница коришћених у тексту
7. Попис прилога (нпр: Упитници, посебне методе коришћене за израду тезе и сл.)
8. Сlike, графиконе и табеле нумерисати и уз њих написати шта представљају, а ако су узете из литературе уз њих тачно написати одакле су узете

Распоред теоријске наставе за школску 2022/23. годину.

Октобар	40 часова медицинска статистика	Проф. др Небојша Здравковић
УКУПНО 40 часова		
Новембар	20 часова хигијена са екологијом	Проф. др Нела Ђоновић
	20 часова епидемиологија	Проф. др Весна Пантовић
УКУПНО 40 часова		
Децембар	10 часова епидемиологија	Проф. др Милена Илић
	10 часова епидемиологија	Доц. др Гордана Ђорђевић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Снежана Радовановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Ивана Симић Вукомановић
УКУПНО 40 часова		
Јануар	10 часова социјална медицина	Проф. др Сања Коцић
	10 часова социјална медицина	Доц. др Светлана Радевић
УКУПНО 20 часова		
Фебруар	10 часова социјална медицина	Проф. др Снежана Радовановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Ивана Симић Вукомановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Сања Коцић
	10 часова социјална медицина	Доц. др Светлана Радевић
УКУПНО 40 часова		
Март	10 часова социјална медицина	Проф. др Снежана Радовановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Ивана Симић Вукомановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Сања Коцић
	10 часова социјална	Доц. др Светлана Радевић

	медицина	
УКУПНО 40 часова		
Април	10 часова социјална медицина	Проф. др Снежана Радовановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Ивана Симић Вукомановић
УКУПНО 20 часова		
Мај	10 часова социјална медицина	Проф. др Снежана Радовановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Ивана Симић Вукомановић
	10 часова социјална медицина	Проф. др Сања Коцић
	10 часова социјална медицина	Доц. др Светлана Радевић
УКУПНО 40 часова		
Јун	10 часова социјална медицина	Проф. др Сања Коцић
	10 часова социјална медицина	Доц. др Светлана Радевић
УКУПНО 20 часова		

СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА ИЗ СОЦИЈАЛНЕ МЕДИЦИНЕ

МЕДИЦИНСКА СТАТИСТИКА

А. Увод у медицинску статистику

1. Врсте података
2. Расподеле учесталости
3. Хистограм, полигон учесталости и дијаграм стабла и листа
4. Једномодална, двомодална расподела и врсте искошености
5. Квантили (медијана, квантили, децили, центили)
6. Средина и стандардно одступање
7. Варијанса, опсег и опсег међуквантила
8. Стопа и пропорција
9. Значајне бројке
10. Кружни графикон
11. Стубичасти или тракасти графикон
12. Дијаграм растурања
13. Линијски графикон и временски низ
14. Двосмислени графикони
15. Логаритамске скале
16. Вероватноћа
17. Особине вероватноће
18. Расподела вероватноће и случајне променљиве
19. Биномна расподела
20. Poisson-ова расподела
21. Нормална расподела
22. Особине нормалне расподеле
23. Нормални графикон
24. Интервали поверења
25. Поређење две пропорције

Б. Тестови значајности

26. Тестирање хипотеза и тест предзнака
27. Принципи тестова значајности
28. Нивои значајности и типови грешака
29. Једностране и двостране тестове значајности
30. Значајан, стваран и важан
31. Т расподела
32. Т метод једног узорка
33. Корелација и коефицијент корелације
34. Регресија и метод најмањих квадрата
35. Непараметарске методе
36. Mann-Whitney U тест
37. Wilcoxon-ов тест упарених узорака
38. Spearman-ов коефицијент корелације ранга
39. Kendall-ов коефицијент корелације ранга
40. Хи-квадрат тест
41. Fisher-ов тест тачне вероватноће
42. Yates-ова корекција континуитета
43. Валидност Fisher-ових и Yates-ових метода
44. Шанса и унакрсни однос шансе
45. Сензитивност и специфичност

В. Информатика

46. Хардвер
47. Софтвер
48. ИТ технологије
49. Програм за обраду текста
50. Програм за табеларне калкулације
51. Програм за израду презентација
52. Интернет
53. Медицинске базе података

ХИГИЈЕНА СА ЕКОЛОГИЈОМ

1. Атмосфера-биолошке карактеристике и значај за здравље
2. Природни и вештачки извори аерозагађења
3. Клима-биолошко-здравствени значај
4. Ефекти стаклене баште- биолошко-здравствени значај
5. Могућности превенције појаве аерозагађења и поступци за смањење аерозагађења.
6. Отпадне материје, порекло, врсте, утицај на животну средину и људско здравље.
7. Санитарно-хигијенске карактеристике и састав земљишта
8. Медицински значај буке и мере заштите
9. Дезинфекција воде
10. Вода као вектор микробиолошког и хемијског загађења и нормативи
11. Здравствени значај и улога воде у организму
12. Врсте вода по пореклу, природи и особинама.
13. Здравствена безбедност воде за пиће.
14. Водоснабдевање
15. Облици експозиције штетним хемијским агенсима
16. Најважнији путеви продора у организам штетних хемијских агенаса
17. Мере заштите код рада са штетним хемијским агенсима (законске, медицинске и техничке)
18. Терморегулација и биолошки значај микроклиме
19. Дезинфекција и Стерилизација
20. Стратегија превенције ХИВ инфекције
21. Здравствена безбедност хране
22. Основе планирања исхране (енергетске и нутритивне потребе)
23. Макронутритијенти у исхрани
24. Микронутритијенти у исхрани
25. Контаминација хране
26. Адитиви у храни
27. Примена препорука за правилну исхрану
28. Исхрана и здравље (улога хране у постизању, очувању и унапређењу здравља).
29. Методологија утврђивања стања исхране и исхрањености и телесне композиције организма.
30. Системи квалитета и НАССР систем безбедности хране

ЕПИДЕМИОЛОГИЈА

1. Дефиниција и циљеви епидемиологије
2. Стратегија епидемиолошких истраживања
3. Епидемија, ендемија, пандемија
4. Епидемиолошки модели болести
5. Природни ток болести
6. Феномен леденог брега
7. Агенс
8. Домаћин
9. Средина
10. Епидемиолошке методе
11. Дескриптивни метод у епидемиологији – карактеристике особа
12. Дескриптивни метод у епидемиологији – хронолошке карактеристике поремећаја здравља
13. Дескриптивни метод у епидемиологији – топографске карактеристике поремећаја здравља
14. Извори података о оболевању
15. Извори података о популацији
16. Типови епидемија и истраживање епидемија
17. Епидемиологија заразних болести
18. Вакцинација
19. Болничке инфекције
20. Епидемиологија незаразних болести

21. Примордијална превенција
22. Примарна превенција
23. Секундарна превенција
24. Терцијарна превенција
25. Јавноздравствени надзор
26. Здравствени надзор
27. Приказ стања и кретања заразних и других обољења од значаја за популацију
28. Показатељи оптерећења друштва болешћу
29. Глобализација и здравље
30. Епидемиологија – темељ јавног здравља

СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА

1. Старење становништва
2. Здравље и фактори који га одређује
3. Здравствена заштита старих лица
4. Социјална заштита
5. Вулнерабилне групације становништва
6. Здравствена заштита радника
7. Здравствена заштита предшколске деце
8. Здравствена заштита школске деце и омладине
9. Здравствена заштита жена
10. Природни ток обољења
11. Савремено схватање међуодноса болести и здравља
12. Период патогенезе - мере здравствене заштите
13. Мере за рано откривање обољења
14. Мере за унапређење здравља
15. Мере за спречавање и сузбијање обољења
16. Мере здравствене заштите
17. Начела и принципи здравствене заштите
18. Здравствена заштита - појам и савремено гледање
19. Нивои интервенције
20. Здравље и фактори који утичу на њега
21. Социјална околина и здравље
22. Примарна и секундарна социјализација
23. Однос наслеђа, средине и здравља
24. Начин живота и здравље
25. Документација и евиденција у здравству
26. Међународна класификација болести, повреда и узрока смрти
27. Карактеристике социјалних болести
28. Социјалне болести економски различито развијених земаља
29. Процена здравственог стања, дефиниција, фазе процене
30. Индикатори здравственог стања
31. Извори података за процену здравственог стања становништва
32. Индикатори здравствене службе и њене активности
33. Демографски индикатори здравственог стања народа
34. Кретање становништва
35. Индикатори негативног здравља
36. Индикатори позитивног здравља
37. Инциденција и преваленција
38. Морталитет одојчади као показатељ здравственог стања становништва
39. Леталитет
40. Пропорционална стопа морталитета
41. Социјално-економски индикатори

42. Индикатори здравствене политике
43. Здравствено законодавство
44. Закон о здравственој заштити
45. Закон о здравственом осигурању
46. Финансирање здравствене заштите
47. Дијагностички сродне групе
48. Планирање у здравству - принципи
49. Квалитет здравствене заштите
50. Здравствене технологије
51. Временски оквири и територијални нивои планирања
52. Етапе у процесу планирања
53. Здравствени радници и здравствени сарадници
54. Нивои здравствене заштите
55. Врсте и делатности здравствених установа
56. Дом здравља
57. Апотека
58. Болница - врсте, организација и делатност
59. Завод - организација и задаци
60. Завод за јавно здравље
61. Институт - организација и задаци
62. Клиника
63. Клинички центар
64. Клиничко-болнички центар
65. Финансирање здравствених установа
66. Здравствени системи
67. Диспанзерски метод рада
68. Међународна здравствена сарадња
69. Међународни црвени крст
70. Светска здравствена организација
71. Остале специјализоване светске организације
72. Ризикофактори - здравствени ризици
73. Здравствено васпитање, основни појмови
74. Промоција здравља
75. Понашање и здравље
76. Дефиниције здравственог васпитања
77. Субјекти у здравственом васпитању
78. Садржај здравствено-васпитног рада
79. Организација здравствено-васпитног рада
80. Здравствено-васпитна средства
81. Методе здравствено-васпитног рада
82. Комуникацијске методе
83. Индивидуалне методе
84. Стратегије стицања вештина
85. Групне методе
86. Средства масовних комуникација
87. Организационе методе – кампање
88. Дефиниције и принципи јавног здравља
89. Фазе у развоју јавног здравља
90. Развој јавног здравља у Србији
91. Међународне јавноздравствене политике
92. Миленијумски циљеви развоја
93. Националне политике за здравље у Србији
94. Законска регулатива јавног здравља
95. Закон о јавном здрављу